Lietas Nr. 11087013915
Lietas arhīva Nr. SKK-0617-15

LĒMUMS

Rīgā 2015.gada 20.oktobrī

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis P.Opincāns
tiesnesis A.Freibergs
tiesnese A.Poļakova

izskatīja krimināllietu rakstveida procesā sakarā ar Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurora A.Sirmā kasācijas protestu par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 29.jūlija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Pirmstiesas kriminālprocesā starp prokuroru A.Sirmo un apsūdzēto /R.A./ noslēgta vienošanās par vainas atzīšanu un sodu, un lūgts
/R.A./,/personas kods/,

atzīt par vainīgu Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgo sodu /R.A./ noteikt īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem, pilnībā pievienojot sodam neizciesto papildsodu –
policijas kontroli.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 29.jūlija spriedumu apstiprināta starp prokuroru A.Sirmo un apsūdzēto /R.A./ iztiesāšanas procesā noslēgtā vienošanās.

/R.A./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods /R.A./ noteikts brīvības atņemšana uz 5 mēnešiem un 21 dienu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 29.jūlija spriedumu /R.A./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas par to, ka viņš, būdams brīdināts par kriminālatbildību par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu iegādāšanos, glabāšanu un lietošanu, pirmstiesas kriminālprocesā precīzāk nenoskaidrotā laikā, bet ne vēlāk kā līdz 2014.gada 8.novembra plkst. 17:55, neatļauti lietoja narkotisko un psihotropo vielu.

Narkotiku nelikumīgas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūras prokurors A.Sirmais par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu iesniedzis kasācijas protestu.

Kasācijas protestā lūgts atcelt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 29.jūlija spriedumu daļā par /R.A./ noteikto galīgo sodu un šajā daļā, grozot nolēmumu, galīgo sodu noteikt īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem un policijas kontroli uz 7 mēnešiem un 12 dienām.

Prokurors uzskata, ka pirmās instances tiesa, izskatot lietu, pieļāvusi Krimināllikuma 5.panta, 45.panta ceturtās daļas, Kriminālprocesa likuma 512.panta, 574.panta 1.punkta pārkāpumus, kas atzīstami par būtiskiem pārkāpumiem un noveduši pie nelikumīga nolēmuma pieņemšanas daļā par galīgā soda noteikšanu /R.A./.

Pamatojot iesniegto protestu, prokurors norāda, ka pirmās instances tiesa, nosakot galīgo sodu /R.A./, nav ievērojusi Krimināllikuma 5.panta otrajā daļā noteikto labvēlības principu un, nosakot galīgo sodu, nepamatoti piemērojusi Krimināllikuma 45.panta ceturtās daļas nosacījumu, kas bija spēkā sprieduma taisīšanas brīdī, tādējādi pasliktinot apsūdzētā stāvokli. Jaunu noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzēta atbildība Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā, /R.A./ izdarīja laikā, kad pilnībā vēl nebija izcietis papildsodu – policijas kontroli – pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 12.oktobra sprieduma. Krimināllikuma redakcijā no 2006.gada 22.marta līdz 2006.gada 14.novembrim 45.panta ceturtajā daļā bija noteikts, ka gadījumā, ja notiesātais papildsoda izciešanas laikā izdarījis jaunu noziegumu, tiesa neizciesto papildsoda laiku aizstāj ar brīvības atņemšanu un nosaka galīgo sodu saskaņā ar šā likuma 51., 52.pantā paredzētajiem noteikumiem.

Prokurors norāda, ka saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta otrās daļas nosacījumiem noziedzīgi nodarījumi ir krimināl pārkāpumi un noziegumi. Ņemot vērā, ka 2014.gada 8.novembrī /R.A./ inkriminētais noziedzīgais nodarījums atbilstoši Krimināllikuma 7.panta otrajai daļai ir krimināl pārkāpums (Krimināllikuma redakcijā no 2006.gada 22.marta līdz 2006.gada 14.novembrim), tad, nosakot galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem un ievērojot Krimināllikuma 5.pantā noteikto labvēlības principu, nav piemērojami Krimināllikuma 45.panta ceturtajā daļā paredzētie nosacījumi. Prokurors norāda, ka līdzīgs viedoklis pausts Augstākās tiesas lietā Nr. SKK-111/2011.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 29.jūlija spriedums ir atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Atbilstoši Krimināl procesa likuma 584.panta otrajai daļai kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus, kad tā konstatē šā likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka prokurors kasācijas protestā nepamatoti lūdzis atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /R.A./ noteikto galīgo sodu, sodu grozīt un noteikt galīgo sodu īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem un policijas kontroli uz 7 mēnešiem un 12 dienām.

Augstākā tiesa lietā Nr.SKK-121/2010 jau iepriekš paudusi viedokli, ka nav tiesiski atcelt noslēgto vienošanos kādā tās daļā, piemēram, daļā par sodu, neatceļot noslēgto vienošanos pilnībā. Pirmstiesas procesā noslēgtā vienošanās pēc būtības nevar tikt sadalīta daļās, ko tiesa apstiprina vai neapstiprina. Krimināl procesa likuma normu jēga par vienošanās slēgšanu pirmstiesas procesā vai iztiesāšanas procesā ir tāda, ka vienošanās jāpanāk par visiem jautājumiem kopumā, kuriem ir nozīme kriminā ltiesisko attiecību taisnīgā noregulēšanā.

Konkrētajā lietā noslēgtā vienošanās ir atceļama pilnībā tādēļ, ka tā pasliktina apsūdzētā /R.A./ stāvokli.

Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa, izskatot lietu, ir pieļāvusi Krimināl procesa likuma 543.panta trešās daļas 2.punkta, ceturtās daļas un pārejas noteikumu 13.panta 3.punkta (2011.gada 8.jūlija likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2014.gada 16.oktobra likumu, kurš spēkā no 2015.gada 1.februāra) pārkāpumu.

Atbilstoši Krimināl procesa likuma 543.panta trešās daļas 2.punktam tiesa sprieduma rezolutīvajā daļā norāda to, ka tiesa apstiprina noslēgto vienošanos un piespriež tajā paredzēto soda veidu un mēru.

Saskaņā ar Krimināl procesa likuma 543.panta ceturto daļu tiesa, taisot spriedumu, var precizēt vienošanās protokolā paredzēto soda mēru, ja ir pieļauta kļūda, nosakot galīgo sodu, vai ja tas saistīts ar laika tecējumu no vienošanās noslēgšanas dienas līdz iztiesāšanas dienai. Precizējums nedrīkst pasliktināt apsūdzētā stāvokli.

No 2015.gada 1.janvāra Krimināllikuma 45.pants izslēgts ar 2011.gada 8.jūlija likumu „Grozījumi Krimināllikumā". Augstākā tiesa norāda, ka papildsoda – policijas kontroles – izpildes nosacījumi tiek regulēti pārejas noteikumu 13.pantā (2011.gada 8. jūlija likuma „Grozījumi Krimināllikumā" redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2014.gada 16.oktobra likumu „Grozījumi Krimināllikumā", kurš ir spēkā no 2015.gada 1.februāra).

Pārejas noteikumu 13.panta 3.punkts noteic, ka gadījumā, ja notiesātais papildsoda izciešanas laikā izdarījis jaunu noziegumu, tiesa neizciesto papildsoda laiku aizstāj ar brīvības atņemšanu un nosaka galīgo sodu saskaņā ar šā likuma 51.panta noteikumiem, divas policijas kontroles dienas rēķinot kā vienu brīvības atņemšanas dienu (2011.gada 8.jūlija likuma „Grozījumi Krimināllikumā" redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2014.gada 16.oktobra likumu „Grozījumi Krimināllikumā", kurš spēkā no 2015.gada 1.februāra). No minētā izriet, ka gadījumā, ja papildsoda – policijas kontroles – laikā izdarīts krimināl pārkāpums, neizciestais papildsods nav aizstājams ar brīvības atņemšanu.

Atbilstoši Krimināllikuma 7.panta otrajai daļai krimināl pārkāpums ir nodarījums, par kuru šajā likumā paredzēta brīvības atņemšana uz laiku no piecpadsmit dienām, bet ne ilgāku par trim mēnešiem (īslaicīga brīvības atņemšana), vai vieglāka soda veids.

Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir krimināl pārkāpums, bet nav noziegums.

No ierosinājuma tiesai par vienošanās apstiprināšanu izriet, ka vienošanās bija noslēgta par sodu brīvības atņemšana uz 2 mēnešiem, pilnībā pievienojot neizciesto papildsoda daļu – policijas kontroli. Pirmās instances tiesa apstiprinājusi vienošanos, taču, pārkāpjot Krimināl procesa likuma 543.panta trešās daļas 2.punkta nosacījumus, nav noteikusi tādu sodu, par kādu bija noslēgta vienošanās.

Tiesa, konstatējot, ka neizciestais papildsods – policijas kontrole – ir 7 mēneši un 12 dienas, nepamatoti šo papildsodu aizstājusi ar brīvības atņemšanu uz 3 mēnešiem un 21 dienu, galīgo sodu /R.A./ nosakot brīvības atņemšanu uz 5 mēnešiem un 21 dienu, tādā veidā pasliktinot /R.A./ stāvokli.

Augstākā tiesa Krimināl procesa likuma 543.panta trešās daļas 2.punkta, šā likuma 543.panta ceturtās daļas un pārejas noteikumu 13.panta 3.punkta (2011.gada 8.jūlija likuma „Grozījumi Krimināllikumā" redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2014.gada 16.oktobra likumu „Grozījumi Krimināllikumā", kurš spēkā no 2015.gada 1.februāra) pārkāpumus atzīst par būtiskiem Krimināl procesa likuma pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /R.A./ saglabāti drošības līdzekļi – uzturēšanās noteiktā vietā un dzīvesvietas maiņas paziņošana. Nolūkā nodrošināt, lai apsūdzētais /R.A./ neizvairītos no tiesas un pienācīgi pildītu savus procesuālos pienākumus, viņam piemērotie drošības līdzekļi – uzturēšanās noteiktā vietā un dzīvesvietas maiņas paziņošana – atstājami negrozīti.

Pamatojoties uz Krimināl procesa likuma 585., 587.pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt pilnībā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 29.jūlija spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

/R.A./ piemērotie drošības līdzekļi – uzturēšanās noteiktā vietā un dzīvesvietas maiņas paziņošana – atstājami negrozīti.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis P.Opincāns
Tiesnesis A.Freibergs
Tiesnese A.Poļakova